

## Prevenencia je lepšia ako liečba

V humánnej medicíne sú preventívne vyšetrenia už dlho dôležitou súčasťou starostlivosti o zdravie. Pravidelné kontroly u všeobecného lekára, vrátane laboratórných a ďalších doplnkových vyšetrení, sa považujú za samozrejmé, obzvlášť u starších pacientov. Aj vďaka pokroku veterinárnej medicíny sa v posledných desaťročiach zvýšila priemerná dĺžka života našich domácich zvierat. Majitelia zvierat a veterinári lekári sú preto čoraz častejšie konfrontovaní s fyzickými a mentálnymi následkami staroby. Očakávania a nároky majiteľov na veterinárneho lekára, súvisiace so špeciálnymi požiadavkami starnúcich pacientov, stúpajú.



### Čo sa musí vyšetovať a v akých odstupoch?

Vhodné sú pravidelné kontroly u dospelých zvierat, napríklad v rámci ročného preočkovania. Ale predsa, odkedy sú aké špeciálne vyšetrenia zmysluplné pre ktoré zviera? V závislosti od plemena a jeho priemernej dĺžky života, by mali byť pre evaluáciu aktuálneho stavu okrem všeobecnej prehliadky spravené aj ďalšie vyšetrenia, vrátane vyšetrenia krvi a močového statusu („Minimum laboratory database“).

Keďže zvieratá starnú rýchlejšie ako ľudia a prevalencia mnohých ochorení s vekom stúpa, odporúča AAHA (American Animal Hospital Association) u pacientov, ktorí sa nachádzajú v poslednej štvrtine priemerného veku u danej rasy, preventívne vyšetrenia *raz za pol roka*. Tieto slúžia predovšetkým na získanie individuálnych referenčných rozmedzí u ešte zdravého zvieraťa a skoré rozpoznanie subklinických obmedzení orgánových funkcií. Cielená skorá diagnostika dovoľuje skoršiu intervenciu a zlepšuje tým prognózu. Okrem toho môžu takýmto spôsobom získané individuálne údaje pomôcť pri lepšom posúdení patologických hodnôt, ak sa neskôr objavia.

### Ktoré parametre by sme mali vyšetriť pre získanie „Minimum Laboratory Database“?

Popri veľkom krvnom obraze, vrátane diferenciálneho KO, ako aj klinickej biochémii vrátane elektrolytov, by podľa odporúčaní AAHA malo byť vykonané aj vyšetrenie moču.

Krvný obraz môže v mnohých prípadoch ako prvý poukázať na určité ochorenia, biochemické vyšetrenie umožňuje posúdenie mnohých orgánových systémov. LABOKLIN doplnil do profilov parametre, ktoré idú nad rámec odporúčaní AAHA.

Vyšetrenie moču môže upozorniť okrem iných na ochorenia urogenitálneho traktu, metabolické a endokrinologické poruchy. Vyšetrenie by malo zahŕňať špecifickú hmotnosť, semikvantitatívny dôkaz bielkovín, glukózy, ketónov, bilirubínu a krvi, ako aj analýzu močového sedimentu.

**Parametre vybraných profilov v LABOKLINE v porovnaní s minimálnou databázou**

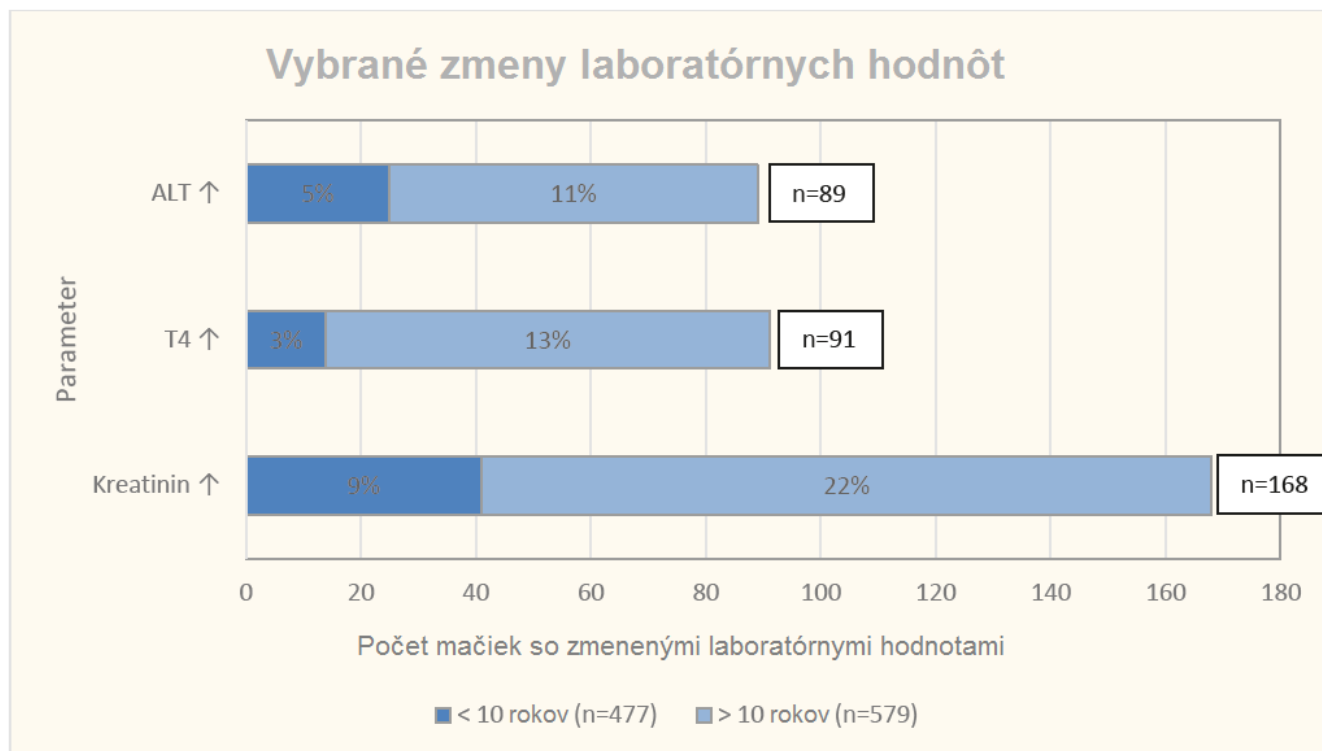
| <b>Odporúčanie AAHA (minimálna databáza)</b> | <b>Veľký skrining</b>                  | <b>Geriatrický profil</b>              |
|--|--|--|
| krvný obraz vrátane diferenciálneho KO       | krvný obraz vrátane diferenciálneho KO | krvný obraz vrátane diferenciálneho KO |
| celkové bielkoviny                           | celkové bielkoviny                     | celkové bielkoviny                     |
| albumín                                      | albumín                                | albumín                                |
| globulíny                                    | globulíny                              | globulíny                              |
| ALP  | ALP                                    | ALP                                    |
| ALT  | ALT                                    | ALT                                    |
|  |  |  |
| kreatinín                                    | kreatinín                              | kreatinín                              |
| urea   | urea                                   | urea                                   |
| sodík  | sodík                                  | sodík                                  |
| draslík                                      | draslík                                | draslík                                |
| vápnik                                       | vápnik                                 | vápnik                                 |
| fosfor                                       | fosfor                                 | fosfor                                 |
|  | $\alpha$ -amyláza                      |  |
|  | lipáza                                 | lipáza                                 |
|  | cholesterol                            |  |
|  | triacylglyceroly                       |  |
|  | AST                                    | AST                                    |
|  | GLDH                                   | GLDH                                   |
|  | $\gamma$ -GT                           |  |
|  | bilirubín                              | bilirubín                              |
|  | CK                                     | CK                                     |
|  | fruktozamíny                           | fruktozamíny                           |
|  | horčík                                 |  |
|  | železo                                 |  |
|  |  | SDMA                                   |
|  |  | T4                                     |

**Laboratórne vyšetrenia aj u zjavne zdravých pacientov?**

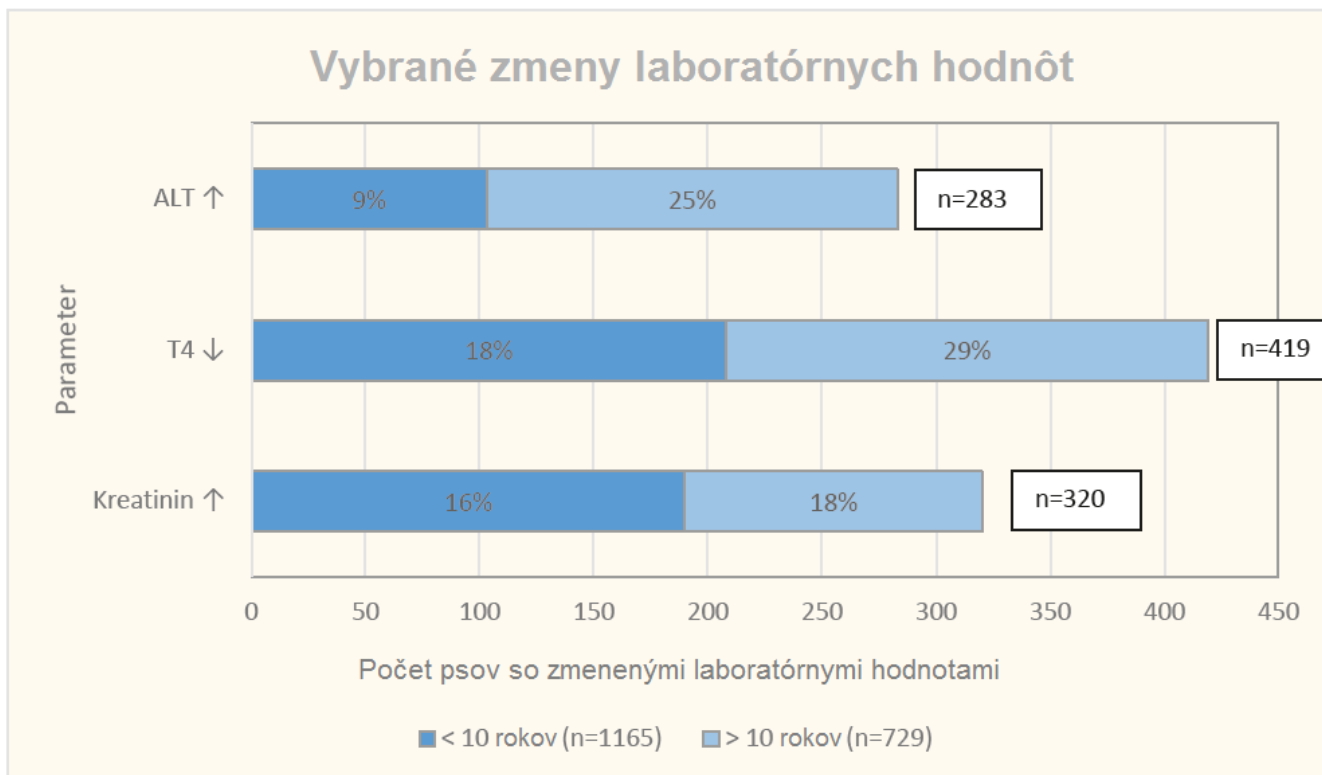
Aká dôležitá je téma prevencie u zdravých psov a mačiek, ukazuje aj vyhodnotenie akcie „Deň psov“ a „Deň mačiek“, ktorú LABOKLIN robil v Nemecku. Na túto akciu sa môžeme tešiť už aj u nás. Celkovo prišlo viac ako 1000 vzoriek krvi mačiek a takmer 2000 vzoriek krvi psov. Niečo vyše 60% vyšetovaných psov bolo mladších ako 10 rokov, u mačiek to bolo skoro 50%.

K najnápadnejším laboratórnym nálezom u obidvoch druhov patrili predovšetkým zvýšené hodnoty kreatinínu, zvýšenie jedného alebo viacerých pečňových enzýmov, ako aj nízky resp. príliš vysoký T4. Za povšimnutie stojí skutočnosť, že veľa zmien, ktoré by sme očakávali skôr u starších zvierat, sa vyskytovalo už u zvierat mladších ako 10 rokov.

### Výber zmenených laboratórných parametrov u mačiek



### Výber zmenených laboratórných parametrov u psov



Pri posúdení všetkých vekových skupín, celkovo 9% vyšetovaných **mačiek** vykazovalo zvýšenie hormónu štítnej žľazy T4. Kreatinín bol zvýšený u viac ako 16% vyšetovaných mačiek. Z toho bola skoro štvrtina mačiek mladších ako 10 rokov! Zvýšená aktivita ALT bola dokázaná u celkovo 8% mačiek všetkých vekových kategórií.

Dohromady vo všetkých vekových skupinách 22% vyšetovaných **psov** malo zníženú hladinu celkového T4. Kreatinín bol zvýšený u 17% psov, aj tu bol podiel psov mladších ako 10 rokov relatívne vysoký. Zvýšená aktivita ALT bola celkovo dokázaná u 15% psov všetkých vekových kategórií, u 12% bol zvýšený viac než jeden pečňový enzým. Len 17% všetkých vyšetrených psov vykázalo laboratórne výsledky bez nálezu nejakej zmeny.

### **Odkedy pribúdajú ochorenia spôsobené starnutím?**

Už nejaký čas je známe, že telesné zmeny, ktoré vedú k prejavom starnutia, začínajú oveľa skôr, ako sa predpokladalo. Frekvencia ochorení u psov stúpa od veku cca 9 rokov, v závislosti od plemena a hmotnosti. Veľké plemená starnú rýchlejšie ako malé. U mačiek rastie početnosť ochorení od 11. roku. Pre lepšiu ilustráciu bola táto hranica u vyššie uvedených hodnotení spriemerovaná na 10 rokov.

Priemerná dĺžka života domácich zvierat v posledných rokoch vzrástla. Veľa zmien sa v tele odohráva subklinicky, preto sa odporúča skoro začať s preventívnymi vyšetreniami. Umožní to ošetrujúcemu veterinárovi tieto zmeny zavčas rozpoznať a zahájiť profylaktické alebo terapeutické opatrenia v čase, keď z nich pacient maximálne profituje.

### **Zhrnutie**

Preventívne vyšetrenia predstavujú dôležitú súčasť v starostlivosti o zdravie našich domácich zvierat. Poskytujú dobrý, individuálny základ pre neskoršie porovnanie s patologickými hodnotami. Keď sa so skríningom začne skoro, môžu sa včas odhaliť a liečiť mnohé skryto sa vyvíjajúce ochorenia. Zvyšuje to dĺžku a kvalitu života domácich zvierat a tým aj spokojnosť ich majiteľov.